

לאחרונה הכריזו מדינות נוספות על חזבאללה כולו כעל ארגון טרור והוציאו אותו מחוץ לחוק, אולם מדינות באיחוד האירופי עדיין נמנעות מכך

22 בנובמבר 2020

עיקרי תמונת המצב

ב-1 במרץ 2020 הגדירה בריטניה את חזבאללה כולו כארגון טרור והצטרפה בכך לישראל, ארה"ב, קנדה, אוסטרליה, ניו זילנד והולנד. בעקבות המהלך הבריטי החל "גל" חדש של הכרזות דומות, בעידוד אמריקאי, מצד מדינות באירופה ובאמריקה הלטינית. "גל זה" הגיע לשיאו במהלך אוקטובר 2020 כאשר סרביה, אסטוניה, צ'כיה וגואטמלה הצטרפו למדינות, שהכריזו על ארגון חזבאללה, על כל זרועותיו, כעל ארגון טרור והוציאו אותו אל מחוץ לחוק (ראו נספח). מדינה נוספת, סודאן, לא הודיעה על כך באופן רשמי, אך נמסר, על פי מקורות אמריקאים, כי היא התחייבה להכריז על חזבאללה כעל ארגון טרור כחלק מההסכם עם ארה"ב ונרמול היחסים עם ישראל (פירוט ראו נספח). עם זאת ממשיות מדינות האיחוד האירופי כמו צרפת, איטליה וספרד לעשות את האבחנה השגויה בין הזרוע הצבאית של חזבאללה לבין הזרוע המדינית.

◀ המדינות הללו הצטרפו לשורה של מדינות באירופה ובאמריקה הלטינית, שמאז הצטרפות בריטניה הכריזו על חזבאללה כולו כעל ארגון טרור והוציאו אותו מחוץ לחוק (בנוסף למדינות שהוזכרו לעיל):

◆ אירופה: ב-1 במרץ 2019, הגדירה בריטניה את חזבאללה בכללותו כארגון טרור והוציאה אותו מחוץ לחוק¹. ב-30 באפריל 2020 הכריזה גרמניה על חזבאללה כעל ארגון טרור ואסרה עליו לפעול על אדמת גרמניה². לגרמניה הצטרפו קוסובו (25 ביוני 2020) וליטא (13 באוגוסט 2020). כמו כן דווח, כי הפרלמנט האוסטרי קרא לממשלה להגדיר את חזבאללה כארגון טרור וכי שוויץ בוחנת עתה אפשרות הטלת חרם מלא על ארגון חזבאללה.

¹ ראו פרסום מרכז המידע מ-4 במרץ 2019: "תגובות להחלטת בריטניה להוציא את חזבאללה מחוץ לחוק".
² ראו פרסום מרכז המידע מ-7 במאי 2020: "גרמניה הודיעה כי הוציאה את חזבאללה מחוץ לחוק. בהכרזה זו הצטרפה גרמניה למדינות נוספות בעולם, שכבר הכריזו על הארגון כעל ארגון טרור".

הציוץ של סג'יד ג'אוויד, השר לביטחון פנים בריטניה, אודות החלטה על חזבאללה מחוץ לחוק (חשבון הטוויטר של סג'יד ג'אוויד, 25 בפברואר 2019). הפרלמנט הבריטי אישר את ההחלטה ב-1 במרץ 2019.

◆ אמריקה הלטינית: ב-18 ביולי 2019 הכריזה ארגנטינה על ארגון חזבאללה כעל ארגון טרור, ביום בו מלאו 25 שנים לפיגוע במרכז הקהילה היהודית בארגנטינה (אמי"א). ארגנטינה הייתה המדינה הראשונה באמריקה הלטינית, שעשתה צעד שכזה. ב-19 באוגוסט 2019 הכריזה פרגואי על ארגון חזבאללה כעל ארגון טרור³. ב-20 בינואר 2020 הכריזו קולומביה והונדורס על הארגון כולו כעל ארגון טרור. ההחלטה התקבלה במהלך כנס שנערך בבוגוטה, בירת קולומביה, שעסק במאבק נגד הטרור, בו השתתפו שר החוץ האמריקאי מייק פומפאו ושרי כמה מדינות אמריקה הלטינית (רויטרס, 20 בינואר 2020)

הכרזת חזבאללה כולו כארגון טרור ע"י קולומביה והונדורס במהלך כנס בבוגוטה (חשבון הטוויטר של מייק פומפאו, 20 בינואר 2020)

³ ראו פרסום מרכז המידע מ-27 באוגוסט 2019: "פרגואי הכריזה על חזבאללה כארגון טרור ובכך הצטרפה לארגנטינה. ההכרזה נותנת בידי ממשל פרגואי כלים טובים יותר להתמודד עם פעילות חזבאללה בדגש על אזור משולש הגבולות המשמש מוקד הברחות ופשע מאורגן".

מדינות שהכירו בחזבאללה כולו כארגון טרור

◀ **ישראל**, הייתה המדינה הראשונה, שהכריזה על חזבאללה כעל ארגון טרור ב-23 ביוני 1989. אחריה הכריזה ארה"ב ב-1995 כאשר הכלילה את חזבאללה ברשימת ארגוני הטרור העולמיים. במרוצת השנים הרחיבה ארה"ב את הסנקציות על חזבאללה ואף הגדירה אותו כאחד מחמשת ארגוני הפשיעה הבינלאומיים המובילים⁴. לישראל ולארה"ב הצטרפו קנדה (2002), אוסטרליה (2003), והולנד (2004), שהייתה המדינה האירופאית הראשונה שהגדירה את חזבאללה שהגדירה את חזבאללה כארגון טרור ומאוחר יותר ניו-זילנד (2010). "הגל" האחרון של מדינות, שהכירו בחזבאללה כולו כארגון טרור, התרחש עם הצטרפותן של מדינות נוספות מאז מרץ 2019, כפי שפורט לעיל.

◀ רשימת המדינות שהכריזו על חזבאללה כולו כעל ארגון טרור כוללת עתה 18 מדינות: ישראל; שתי מדינות בצפון אמריקה (ארה"ב וקנדה); אוסטרליה וניו זילנד; שמונה מדינות באירופה (בריטניה, גרמניה, הולנד, צ'כיה, סרביה, קוסובו, ליטא, אסטוניה) וחמש מדינות בדרום אמריקה (ארגנטינה, קולומביה, הונדורס, פרגואי וגואטמלה). לאלו עשויה להצטרף סודאן (שנמסר כי שהתחייבה להכריז על חזבאללה כארגון טרור אך עדיין לא עשתה זאת פומבית). כמו כן הכריזה הליגה הערבית, בכינוס חירום, שנערך ביוזמת סעודיה, על חזבאללה כעל "ארגון חזבאללה הלבנוני הטרוריסטי" הפועל מטעמה של איראן (19 בנובמבר 2017).

מימין: כינוס חרום של שרי החוץ של הליגה הערבית בקהיר, שבו הוגדר חזבאללה כארגון טרור, הפועל מטעם איראן (ערוץ היוטיוב של הליגה הערבית, 20 בנובמבר 2017). משמאל: שר המשפטים של ארה"ב מקיים מסיבת עיתונאים בה הוא הציג את חמשת ארגוני הפשיעה הבינלאומיים המובילים ובהם גם חזבאללה (אתר מחלקת המשפטים של ארה"ב, 16 באוקטובר 2018).

משמעות ההכרה בחזבאללה כארגון טרור

◀ הצטרפות המדינות להכרזה על חזבאללה כולו כעל ארגון טרור נותנת בידי המדינות השונות "ארגז כלים" משופר לנקוט נגדו בצעדי סיכול וענישה ובכלל זה: הקפאת נכסי הארגון (כולל חשבונות בנק); הערמת קשיים על כניסה ושהייה של פעילים בתחומן; ייעול המאבק נגד פעילות פלילית נרחבת, שבה מעורבת חזבאללה והערמת קשיים בפני גיוס כספים עבור הארגון. יכולת שכזאת חשובה במיוחד למדינות, שבהן יש

⁴ ראו פרסום מרכז המידע מה-4 בנובמבר 2018: "ארה"ב הגדירה לאחרונה את חזבאללה כאחד מחמשת ארגוני הפשיעה הבינלאומיים המובילים ואישרה הצעות חוק המחריפות את הסנקציות המוטלות עליו ועל מי שמסייע לו".

לחזבאללה תשתיות פעילים ותומכים, כגון ארגנטינה ופרגואי (באזור המשולש הגבולות בין פרגואי, ארגנטינה וברזיל, מתגוררת קהילה לבנונית-שיעית גדולה המעורבת באופן מסורתי בהברחות ובפשע מאורגן).

אזור משולש הגבולות, שבגבול פרגואי, ארגנטינה וברזיל, שבו מעורב חזבאללה בפעילות פלילית, חתרנית וטרוריסטית

האבחנה השגויה בין הזרוע הצבאית לזרוע המדינית של חזבאללה

◀ למרות הצטרפות מדינות אירופאיות, ובכלל זה בריטניה וגרמניה, לרשימת אלו המגדירות את חזבאללה כולו כארגון טרור, ממשיך עדיין האיחוד האירופאי לעשות את האבחנה השגויה בין הזרוע הצבאית של חזבאללה (המוגדרת כארגון טרור) לבין הזרוע המדינית⁵. באבחנה זאת דבקות עדיין מרבית המדינות באיחוד האירופי ובהן מדינות מרכזיות כגון צרפת, איטליה וספרד.

◀ הסיבה המרכזית לכך הינה פוליטית בעיקרה. צרפת, ומדינות אירופאיות נוספות, טוענות שהשפעתם בלבנון ויחסיהם עמה עלולים להיפגע אם יוגדר חזבאללה כארגון טרור. על פי טענה זאת "הזרוע הפוליטית" של חזבאללה מהווה חלק מהממשל הלבנוני. טענה אחרת גורסת כי חזבאללה מעניק שירותים נרחבים לאוכלוסייה הלבנונית. טענות אלה הינן חסרות יסוד כיוון שחזבאללה מהווה את הכוח הדומיננטי בלבנון ומדינות אירופה וצרפת בכלל זה אינן יכולות להתחרות בהשפעת חזבאללה על הממשל הלבנוני, נשענת על תשתית צבאית נרחבת בסיוע איראן. זאת ועוד, השירותים החברתיים שמגיש חזבאללה לאוכלוסייה הלבנונית מוענקים ברובם הגדול לעדה השיעית, כאמצעי לחיזוק כוחו הפוליטי והצבאי של הארגון בזירה הפנים-לבנונית ולהפצת האידאולוגיה של איראן.

◀ פעילות הטרור של חזבאללה נמשכת כבר קרוב לארבעים שנה. במשך תקופה ארוכה זו הצטברו עדויות רבות על זהותו הטרוריסטית של הארגון המשולב במדיניות "יצוא" הטרור והחתרנות של איראן. עדויות אלו, הכוללות מידע מודיעיני רב ומהימן, מצויות בידי שירותי הביטחון של ארה"ב, ישראל, מדינות אירופה

⁵ ההגדרה של האיחוד האירופי לפיה זרוע הצבאית של חזבאללה מהווה ארגון טרור פורסמה לאחר הפיגוע בבורגס (בולגריה), ב-22 ביולי 2013.

ומדינות אמריקה הלטינית, שהיו יעד לפעילות טרור של איראן וחזבאללה. כמו כן הצטבר בידי המערכות המשפטיות במדינות השונות, שחקרו מחבלים שנתפסו, מידע רב המוכיח שחזבאללה הינו ארגון טרור המופעל ע"י איראן (פיצוץ בניין אמ"א בארגנטינה והפיגוע בבולגריה המחישו זאת היטב).

ההבחנה בין הזרוע הצבאית והזרוע המדינית של חזבאללה הינה שגוייה ואינה קיימת במציאות. בפועל הזרועות המדינית והצבאית שלובות זו בזו ובראש שתיהן עומד חסן נצראללה, מזכ"ל חזבאללה. בין הכוח הצבאי של חזבאללה לבין הכוח הפוליטי מתקיים קשר הדוק: הכוח הצבאי מחזק את הכוח הפוליטי שלו בזירה הפנים-לבנונית, בעוד שהפעילות הפוליטית והחברתית של הארגון מנוצלת לחיזוק התשתית הצבאית-טרוריסטית שלו. מוסדות-העל של חזבאללה, ומנהיגיו, בראשות חסן נצראללה, הם אלו שקובעים את מדיניות הפעלת הכוח הצבאי-טרוריסטי של הארגון כמו גם את התנהלותו המדינית.

◀ **בכירי חזבאללה מודעים להעדר אבחנה** ממשית בין ה"זרוע מדינית" לבין "זרוע צבאית". הם אף נתנו לכך בעבר ביטוי פומבי. ההתבטאות הבולטת הייתה של **מזכ"ל חזבאללה, חסן נצראללה**: משנשאל "מי מקבל את ההחלטה על הפעולות: הלוחמים בשטח או ההנהגה המדינית?", השיב: **"הנהגת חזבאללה**. הנושא כבר אינו נוגע לפעילי השטח בלבד. **הנהגת הארגון** היא ההנהגה של ההתנגדות [קרי של המערך הצבאי-טרוריסטי] **והיא זו ששוקלת את כל הנתונים, את האינטרס של ההתנגדות ואת מדיניות הפעילות שלה**. האחים בשטח [קרי, המחבלים] הם אלו שמבצעים את המדיניות" (אלמג'לה, 24 במרץ 2002). **מחמד פניש, פעיל בכיר בחזבאללה** וציר חזבאללה בפרלמנט הלבנוני התבטא כדלקמן: "מנסים לפתות את חזבאללה כדי לבלום אותו. המטרה אינה לפגוע בתפקיד הפוליטי [של חזבאללה] אלא בזרוע הצבאית. **אולם ביכולתי לומר, שאין להפריד בין הזרוע הצבאית לזרוע המדינית של חזבאללה**" (אלמנאר, 18 בינואר 2002).

נספח

מדינות נוספות שהצטרפו במהלך אוקטובר 2020 להגדרת ארגון חזבאללה כולו כארגון טרור סרביה

◀ **ב-1 באוקטובר 2020** הודיעה סרביה כי היא **תגדיר את חזבאללה כולו כארגון טרור**. ארה"ב קידמה בברכה את התחייבותה של סרביה, שבאה כחלק מההסכם לנרמול היחסים בינה לבין קוסבו (VOA), 1 באוקטובר 2020).

אסטוניה

◀ **ב-22 באוקטובר 2020 החליטה ממשלת אסטוניה על הטלת סנקציות על חזבאללה**. במסגרת ההחלטה תיאסר על תומכי חזבאללה הכניסה למדינה ועל אלה, אשר לגביהם קיים מידע לפיו פעילותם תומכת בטרור. שכן בכך מאיימים על אסטוניה ועל הביטחון בעולם. רשימת הפעילים שעליהם יוטלו סנקציות תוגדר על ידי משרד החוץ (Estonian world, 22 באוקטובר 2020; אלערביה באנגלית, 25 באוקטובר 2020). בהודעה נוספת הובהר, כי **הסנקציות חלות על פעילי הזרוע הצבאית והמדינית של חזבאללה כאחת** (timesofisrael.com, 22 באוקטובר 2020).

צ'כיה

◀ **ב-28 באוקטובר 2020 הצביע בית הנבחרים בצ'כיה על הוצאת חזבאללה, על כל זרועותיו, מחוץ לחוק בשל היותו ארגון טרור**. ההצעה התקבלה ברוב קולות גדול (63 הצביעו בעד ושבעה נגד). הפרלמנט קבע כי חזבאללה הינו ארגון המערער את היציבות במזרח התיכון וכי הוא ומהווה איום על הדמוקרטיה באשר הן. משמעות ההחלטה היא, שחזבאללה לא יוכל לפתוח חשבונות בנק בצ'כיה ולא יוכל לבסס בה תאים רדומים. החלטת צ'כיה רואה בזרוע הצבאית והמדינית של חזבאללה מקשה אחת, בניגוד לאבחנה ביניהן שעושה האיחוד האירופאי. **הפרלמנט הצ'כי הפנה קריאה לאיחוד האירופאי לזנוח אבחנה זאת** (middleeastmonitor.com, 29 באוקטובר 2020; The Times of Israel, 28 באוקטובר 2020).

גואטמלה

◀ **ב-23 באוקטובר 2020 הכריזה ממשלת גואטמלה על ארגון חזבאללה בכללותו, הן הזרוע הצבאית והן הזרוע המדינית שלו, כעל ארגון טרור המאיים על היציבות במזרח התיכון ועל המדיניות הדמוקרטית ברחבי העולם**. על פי ההחלטה היא תמנע כניסת פעילי חזבאללה לתחומה והיא תלחם נגד מימון חזבאללה (The National, 28 באוקטובר 2020; thetimesofisrael, 23 באוקטובר 2020). **ארה"ב מיהרה לברך את גואטמלה** על ההחלטה כצעד חשוב שיסייע לפגוע ביכולתו של הארגון לבצע פעולות טרור ולגייס כספים ברחבי העולם. לדברי ארה"ב בהחלטה זו מצטרפת גואטמלה לרשימה גדלה והולכת של מדינות בעולם, שהכירו בחזבאללה לא כארגון המגן על לבנון, אלא כארגון טרור, שהכריז על קידום סדר היום של איראן (אתר משרד החוץ האמריקאי, 24 באוקטובר 2020).

סודאן

◀ לדברי מקורות בארה"ב התחייבה סודאן להכריז על חזבאללה כעל ארגון טרור כחלק מההסכם עם ארה"ב ונרמול היחסים עם ישראל. זאת, למרות שהנושא לא הוזכר בהצהרה המשותפת של ישראל, סודאן וארה"ב בבית הלבן על הנורמליזציה ביחסים ולא התקבלה תגובה על כך מסודאן. על פי אותם מקורות הצעד מהווה שינוי דרמטי עבור סודאן אשר הייתה עד שנת 2016 בת בריתה של איראן וסייעה לה להבריח אמצעי לחימה עבור הארגונים הפלסטינים ברצועת עזה (thetimesofisrael, 24 באוקטובר 2020).